

Νίκος Σκαλκώτας (1904 - 1949)

ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ
ΚΑΒΕΙΡΙΑ 2016

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΕΒΡΟΥ

Ιερό των Μεγάλων Θεών Σαμοθράκη

Η πανσέληνος του Αυγούστου

με το κουαρτέτο εγχόρδων

The Saos quartet

που παρουσιάζει αποσπάσματα από το έργο

του Νίκου Σκαλκώτα

“36 Ελληνικοί Χοροί”

Πέμπτη 18 Αυγούστου 2016

Ωρα 22:00

Παρά την ιδιαίτερα εντυπωσιακή προσωπικότητα, ένα πλούσιο έργο πολύ υψηλής ποιότητας και μουσικής γλώσσας με μεγάλη πρωτοτυπία και επιρροές τόσο από το κλασικό όσο και από το Ελληνικό παραδοσιακό ρεπερτόριο, ο Νίκος Σκαλκώτας, μαθητής των A. Schoenberg, K. Weil και P. Jarnach, παρέμενε μέχρι πρόσφατα σχεδόν άγνωστος στο ευρύ κοινό. Ωστόσο, έχει χαρακτηριστεί ως ο μεγαλύτερος Έλληνας συνθέτης της γενιάς μετά τον Μ. Καλομοίρη. Γεννήθηκε το 1904 στη Χαλκίδα, αλλά ο πατέρας του, (αυτοδίδακτος) φλαουτίστας στη Φιλαρμονική της γενέθλιας πόλης, καταγόταν από την Τήνο. Μετά το 1910, ο Νίκος Σκαλκώτας συνέχισε τα μαθήματα βιολιού στο Ωδείο Αθηνών, απ' όπου αποφοίτησε το 1920 με ανώτατη διάκριση. Την επόμενη χρονιά φεύγει με υποτροφία για σπουδές στο Βερολίνο, παγκόσμιο τότε καλλιτεχνικό κέντρο, όπου έμεινε μέχρι το 1933· μετά το 1923 στρέφεται στη σύνθεση. Το 1933 ο Νίκος Σκαλκώτας επιστρέφει στην Ελλάδα, όπου έμεινε για το υπόλοιπο της ζωής του. Από την πρώτη στιγμή της διαμονής του στην πατρίδα, συνάντησε αμφισβήτηση, περιφρόνηση και κλειστές πόρτες· για να βιοπορίζεται έπαιζε βιολί σε διάφορες ορχήστρες (Κρατική, Ραδιοφωνίας, Λυρική) στα τελευταία αναλόγια. Η περίοδος 1935-1936 χαρακτηρίζεται από μια σχεδόν πλήρη διακοπή σύνθεσης νέων έργων. Ο Νίκος Σκαλκώτας το 1946 παντρεύτηκε την πιανίστα Μαρία Παγκαλή, με την οποία απέκτησε 2 γιούς, και πέθανε το 1949. Ο μουσικοκριτικός Μίνως Δούνιας έγραψε στην εφημερίδα "Η Καθημερινή" μετά τον θάνατό του: «Παραμένει εκπληκτικό το γεγονός ότι οι μουσικοί ηγέται και τα καλλιτεχνικά ιδρύματα του τόπου μας τόσο λίγο ενδιαφέρθησαν να προσφέρουν πνευματική υποστήριξη, θετική, ουσιαστική βοήθεια σ' ένα ταλέντο τόσο ιδιότυπο, το σπανιότερο ίσως που έχει αναδείξει ως τώρα ο τόπος μας». Πραγματικά, μέχρι τότε ο Σκαλκώτας ήταν πρακτικά άγνωστος, χωρίς δισκογραφία και χωρίς εκτελέσεις των έργων του: θα έπαιρνε κάτι περισσότερο από πενήντα χρόνια για να παιχτούν όλα, τουλάχιστο για μια φορά.

Το έργο του (κοντσέρτα, συμφωνικές σουίτες, μουσική δωματίου, χοροί και τραγούδια), σημαντικό τμήμα του οποίου έχει χαθεί, χρονολογείται από το 1922 και περιλαμβάνει συνθέσεις ατονικές, τονικές και δωδεκαφθογγικές, με χαρακτηριστικότερα παραδείγματα τους 36 Ελληνικούς Χορούς, την Επιστροφή του Οδυσσέα, τα 32 Κομμάτια για πιάνο, τον Ελληνικό χορό σε Ντο ελ.· κυκλοφορεί από τη φινλανδική δισκογραφική εταιρία BIS και χαιρεί ιδιαίτερης εκτίμησης σε όλη την Ευρώπη. Ο Νίκος Σκαλκώτας ξεπέρασε τη δεύτερη σχολή της Βιέννης καινοτομώντας με την ταυτόχρονη χρήση πολλών δωδεκαφθογγικών σειρών, τις οποίες μάλιστα κατάφερε να εντάξει στις μεγάλες κλασικές φόρμες. Το έργο του χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη πρωτοτυπία, τα χρώματα των συγχορδίων του, τον πλούτο του ρυθμού, τη δυνατή ενέργεια των μουσικών δομών, τον εκλεκτικισμό της μουσικής του γλώσσας.

Οι 36 Ελληνικοί Χοροί, έργο για συμφωνική ορχήστρα γραμμένο από το 1931 έως το 1936 αλλά ηχογραφημένο πλήρες μόλις το 1991, είναι το πιο γνωστό έργο του Νίκου Σκαλκώτα και στηρίζεται σε ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς. Το γράψιμο του Σκαλκώτα είναι ευέλικτο, κομψό, πρωτότυπο και ευφάνταστο διαφέροντας ριζικά από Χορό σε Χορό, μερικές μάλιστα φορές κι από τμήμα σε τμήμα του ίδιου Χορού.

Από τους 36 Ελληνικούς Χορούς παρουσιάζονται απόψε οι εξής:
1. Ο γερο-Δήμος. 2. Ηπειρώτικος. 3. Παιδιά και ποιος το πέταξε. 4. Κρητικός. 5. Τσάμικος. 6. Σιφνέικος. 7. Αρκαδικός. 8. Καλαματιανός. 9. Θεσσαλικός. 10. Νησιώτικος. 11. Μαζωχτός. 12. Κλέφτικος.

Ερμηνεύει το κουαρτέτο εγχόρδων *The Saos quartet* με τους: Θεοδώρα Σερελέα, βιολί· Κατερίνα Κόρδη, βιολί· Δημήτρη Αντωννάκη, βιόλα· Κωνσταντίνο Σερελέα, τσέλο.

Η Θεοδώρα Σερελέα ξεκίνησε μαθήματα βιολιού σε ηλικία 3 ετών σε οικογενειακό περιβάλλον αρχικά και αργότερα στην τάξη του Βλαντισλάβ Χαλάπη. Το 1994 παρακολουθεί σεμινάρια με τον Στέλιο Καφαντάρη και στη συνέχεια περνάει στην τάξη του Γιώργου Δεμερτζή. Το 2002 παίρνει το δίπλωμά της με άριστα παμψηφεί (Α' βραβείο) στο Ωδείο Άνω Λιοσίων και γίνεται δεκτή με υποτροφία στο Oberlin Conservatory of Music (U. S. A.) στην τάξη του Milan Vittek. Το 2006 παίρνει Bachelor in Violin Performance με άριστα και επιστρέφει στην Ελλάδα. Από το 2008 είναι μόνιμο μέλος της ορχήστρας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Κατά τη διάρκεια της καλλιτεχνικής της πορείας έχει πραγματοποιήσει και διοργανώσει πολλές συναυλίες σόλο, μουσικής δωματίου και φεστιβάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό,

Η Κατερίνα Κόρδη ξεκίνησε μαθήματα βιολιού σε ηλικία 6 χρόνων. Τον Ιούνιο του 2015 πήρε το δίπλωμα βιολιού με καθηγητή τον Γιώργο Δεμερτζή με βαθμό άριστα παμψηφεί (Α' βραβείο). Έχει πάρει μέρος σε πολλές συναυλίες ανά την Ελλάδα ως μέλος συνόλων μουσικής δωματίου.

Ο Δημήτρης Αντωννάκης ξεκίνησε μαθήματα βιολιού σε ηλικία 8 ετών. Αποφοίτησε από την τάξη βιολιού του Γιώργου Δεμερτζή το 2016 με βαθμό άριστα παμψηφεί (Α' βραβείο) και έχει παίξει βιόλα και βιολί σε πολυάριθμες συναυλίες.

Ο Κωνσταντίνος Σερελέας έχει δίπλωμα βιολοντσέλου με άριστα από το Ωδείο "Ορφείο" Αθηνών με δάσκαλο τον Νικόλα Καβάκο. Έχει πάρει μέρος σε πολλές μουσικές, χορευτικές και χοροθεατρικές παραστάσεις, καθώς επίσης και σε καλλιτεχνικά φεστιβάλ εντός και εκτός Ελλάδας. Διαθέτει εμπειρία από ηχογραφήσεις με διαφόρων ειδών μουσικά σχήματα, και διδακτική εμπειρία στο βιολοντσέλο στο Ωδείο "Όπερα" και από ιδιαίτερα μαθήματα. Έχει εμφανιστεί με πολλά μουσικά σύνολα μουσικής δωματίου σε αρκετούς συναυλιακούς χώρους και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.